

УДК 336.2
JEL H25

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПРЯМИХ ТА НЕПРЯМИХ ПОДАТКІВ НА ФІНАНСОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ: РОЛЬ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА СТРАТЕГІЇ

Юрій Максимець, Роксолана Дуб, Богданна Косович

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
79008, м. Львів, просп. Свободи, 18,*

e-mail: yuriy.maksymets@lnu.edu.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9693-4147>

e-mail: roksolana.dub@lnu.edu.ua; ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-1272-9905>

e-mail: bogdanna_k@ukr.net; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4760-3098>

Анотація. Метою статті є з'ясувати роль податкової політики у формуванні фінансового середовища підприємств в Україні. Дослідження проведено за допомогою методів порівняльного, статистичного та структурного аналізу. У статті проаналізовано структуру податкових надходжень державного бюджету України за останні роки, а також встановлено як податок на прибуток, ПДВ, акцизний податок та інші обов'язкові платежі впливають на економічну діяльність підприємств з метою визначення ключових проблем та викликів податкової системи та розробки рекомендацій щодо її вдосконалення. У роботі розглянуто взаємозв'язок податкового регулювання фінансової діяльності підприємств з міжнародними фінансовими потоками. Проведено аналіз ключових принципів та інструментів податкового регулювання. На основі проведеного аналізу сформульовано рекомендації щодо оптимізації та вдосконалення податкової політики, яка не лише зміцнить та стимулюватиме фінансову діяльність підприємств, але й покращить ефективність розвитку бізнесу та економіки України в цілому, сприяючи стійкому зростанню та конкурентоспроможності на різних рівнях, оскільки вдосконалення податкової політики є необхідною умовою для стимулювання економічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності бізнесу в Україні.

Ключові слова: податкова політика, фінансова діяльність, податкові надходження, прямі та непрямі податки, структура податків, податкове планування.

Постановка проблеми. Підприємства в умовах сучасної економічної системи стикаються з багатьма викликами. Податкова політика, як ключовий інструмент державного регулювання, має значний вплив на фінансову діяльність підприємств та загальний економічний клімат країни. Складність податкової політики та недостатня прозорість системи оподаткування можуть призвести до нерозуміння та неприйняття її платниками, що може викликати негативну реакцію та уникнення сплати податків. Існує проблема нерівномірного розподілу податкового навантаження, що може призвести

до негативного впливу на різні сектори економіки та підприємства різного масштабу. Недостатня координація міжнародних фінансових потоків та податкових систем може спричинити дефіцит фінансових ресурсів у країні та збільшити його залежність від зовнішніх впливів.

Зв'язок проблеми з важливими науковими завданнями визначається потребою у ретельному аналізі та дослідженні ефективності податкової політики. Робота спрямована на встановлення причинно-наслідкових зв'язків між податковим законодавством та фінансовим станом підприємств, а також на визначення оптимальних стратегій оподаткування для забезпечення стійкості та конкурентоспроможності бізнесу. Важливими завданнями є також розробка рекомендацій для поліпшення податкової системи, враховуючи специфіку української економіки та вимоги міжнародних стандартів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему впливу податкової політики на фінансову діяльність підприємств в Україні досліджували такі науковці, як Ревенко О. В. [2], Петрійчук Е. В. та Сідельникова Л. П. [3], Пасентко Т. В. [4], Ткачук Н. В. [5], Шульга А. А. [7], Пристемський О. С. та Логінова, А. О. [10] та багато інших. Аналіз їхніх досліджень та публікацій вказує на те, що проблема впливу податкових факторів на результати діяльності підприємства в Україні є актуальною та підтримується численними науковими дослідженнями. Розв'язання даної проблеми започатковане у вивченні податкового регулювання діяльності підприємств, яке включає аналіз податкових факторів та їх вплив на фінансово-економічну діяльність.

Однак, деякі аспекти даної проблеми залишаються невирішеними. Це недостатність досліджень щодо конкретних механізмів податкового регулювання, які б забезпечували баланс між інтересами підприємств та держави. Існує гостра потреба у розробці ефективних методів аналізу та прогнозування впливу податкових політик на фінансові результати підприємств, а також у вивченні практичних аспектів впровадження податкових стратегій і планування.

Постановка завдання. Метою дослідження виступає оцінка впливу податкової політики на фінансовий стан українських підприємств та визначення шляхів оптимізації податкового навантаження для стимулювання економічного зростання. Проміжні завдання дослідження включають аналіз податкового законодавства, ідентифікацію податкових ризиків, розробку стратегій податкового планування та оцінку податкового впливу на фінансову діяльність підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним з найважливіших засобів державного регулювання є податкова політика, яка може мати як позитивний, так і негативний вплив на економічний добробут країни. Ця політика ґрунтується на чітких принципах, які пов'язані з аналізом суспільних потреб для того, щоб зробити систему оподаткування більш справедливою та прозорою, а також політика включає управління податковою системою, розробку стратегій для залучення інвестицій та створення сприятливого бізнес-середовища. Ключовою метою податкового регулювання є встановлення такої системи оподаткування, яка забезпечить баланс інтересів між різними учасниками ринку [1, с. 102–103]. Податкове регулювання ґрунтується на

важливих принципах, серед яких прозорість (відкритість та доступність інформації), прогресивність (справедливий розподіл податкового навантаження) та ефективність (стимулювання економічного процвітання), крім цього серед інструментів податкового регулювання виділяють ставки податків, податкові пільги та інші фіскальні інструменти, що застосовуються для впливу на фінансові рішення суб'єктів економіки.

Оподаткування суттєво впливає на функціонування підприємств, їхню рентабельність, фінансову стійкість, можливості щодо накопичення ресурсів, а також конкурентоспроможність продукції. Перевагою податкового регулювання порівняно з іншими методами державного контролю є його непрямий характер впливу на платників податків та означає, що податки викликають не тільки внутрішню мотивацію, а й зацікавленість. Ефективний розвиток економіки неабиякою мірою зумовлений наявністю стимулів у системі податкового регулювання діяльності учасників господарювання. Насамперед, податкове регулювання фінансової діяльності підприємств має фокусуватися на усуненні дисбалансу у розподілі фінансових ресурсів в різних секторах економіки [2, 3].

Потреба у податковому регулюванні фінансової діяльності підприємств має тісний зв'язок з міжнародними фінансовими потоками, які можуть сприяти як зменшенню, так і поглибленню дефіциту фінансових ресурсів в країні. Учасники ринку у своїй діяльності стараються контролювати фінансові потоки відповідно до своїх потреб, керуючись бажанням нагромадження вартості або спрямуванням її у відповідний напрямок. У такий спосіб фінансова діяльність підприємств визначає переміщення фінансових ресурсів як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Основні характеристики фінансових потоків визначають наявність достатніх фінансових ресурсів для фінансування потреб економічних суб'єктів. Управління фінансовою діяльністю підприємств було б значно простішим, якби держава функціонувала як замкнута система, проте насправді ніяка країна не може досягти успіху у своєму розвитку, якщо вона абсолютно замкнута. Забезпечення відповідного рівня фінансових ресурсів для підприємств може забезпечити їхню стабільність та конкурентоспроможність на міжнародному ринку, що в свою чергу сприятиме економічному зростанню країни [4].

Складність роботи податкової системи стає очевидною при аналізі конкретних податків, які мають важливе значення для діяльності суб'єктів господарювання, тому для аналізу впливу податкової політики потрібно розуміти як кожен з видів податків впливає на фінансову діяльність підприємств (табл. 1). Серед них ПДВ, акцизний податок, мито й митні платежі, загальнодержавні та місцеві податки, єдиний соціальний внесок та податок на прибуток підприємств.

Таблиця 1

Вплив податків на фінансову діяльність підприємства [5, с. 122–123]

Податок	Характеристика впливу	Форма впливу
ПДВ	Варійований вплив залежно від галузі діяльності, товарів, що виробляються, фінансових можливостей покупців. Може негативно впливати на діяльність підприємства у разі застосування високих ставок, оскільки зростає лаг між сплатою податкового зобов'язання та податкового кредиту.	• загальне підвищення цін; • обмеження купівельної спроможності споживачів; • обмеження обсягу виробництва та реалізації продукції; • нагромадження нереалізованих товарів; • тимчасове відволікання оборотних коштів.
Акцизний податок	Опосередкований вплив, оскільки безпосередньо входить до вартості основної частини продукції підприємства й відшкодовується її покупцями.	
Мито й митні платежі	Опосередкований вплив, оскільки тягар сплати переноситься на споживачів продукції.	
Загальнодержавні та місцеві податки, які відносяться на витрати виробництва	Опосередкований вплив, оскільки тягар сплати переноситься на споживачів продукції.	• збільшення витрат на виробництво та кінцевої вартості продукції; • зменшення прибутку.
Єдиний соціальний внесок		• збільшення витрат на виробництво та зменшення прибутку; • збільшення кінцевої вартості продукції; • дестимуляційна функція щодо ФОП.
Податок на прибуток підприємств	Визначає виробничі можливості підприємства, вибір політики відтворення, напрями його розвитку.	• прямий розподіл прибутку; • пряма залежність між величиною податків та поточними витратами господарської діяльності.

Акцизний податок та ПДВ займають найбільшу частку в структурі податкових надходжень державного бюджету України за останні три роки (табл. 2).

Таблиця 2

Структура податкових надходжень державного бюджету України за 2021–2023 рр. *

Доходи, млн. грн.	2023	%	2022	%	2021	%
1	2	3	4	5	6	7
Податкові надходження у т. ч.:	1203544,1	45,04	949764,4	53,14	1107090,9	85,37
Податки на доходи, прибуток та збільшення ринкової вартості у т. ч.:	350781,9	13,13	265477,1	14,85	285307,0	22,00
- Податок на прибуток підприємств	143837,1	5,38	117049,9	6,55	147751,7	11,39
Внутрішні податки на товари та послуги (Акцизний податок та ПДВ)	748143,9	28,00	569353,8	31,85	698940,4	53,90

Закінчення табл. 2

1	2	3	4	5	6	7
Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції (Ввізне та вивізне мито)	40559,4	1,52	26246,0	1,47	38177,2	2,94
Інші податки та збори	3731,1	0,14	3322,4	0,19	3916,5	0,30

* створено автором на основі джерела [6]

Система оподаткування, яка базується на податку на додану вартість, може стимулювати зростання кількості підприємств у тіньовій економіці, призвести до іммобілізації коштів у підприємств та погіршити фінансовий стан, що може вплинути не тільки на попит на товари та послуги підприємства, а й на його прибутковість. Сплата акцизного збору за імпорتنі товари найбільш негативно впливає на фінансовий стан підприємства, та може виникнути тоді, коли встановлюють вищу ставку акцизного збору, що найімовірніше обмежить можливості у виробництві та продажі продукції через підвищення цін. Податок на прибуток є важливим для господарської діяльності підприємств, оскільки прибуток є ключовим показником ефективності підприємства, який відображає його успішність та є важливим для управлінських рішень та розвитку. Чим вищий податок на прибуток, тим менше чистого прибутку залишається у підприємства для розвитку, інвестування або виплати дивідендів. Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції можуть впливати на затрати на зовнішню торгівлю підприємства та його конкурентоспроможність на міжнародному ринку [7, с. 268; 8, с. 27–28]. З огляду на вищезазначене можна зробити висновок, що непрямі податки більш негативно впливають на фінансову діяльність підприємства, аніж прямі, проте прямі податки також можуть мати як переваги, так і недоліки (табл. 3).

Таблиця 3

Головні позитивні та негативні характеристики прямих податків в Україні [9, с. 891]

Позитивні характеристики	Негативні характеристики
Забезпечують дотримання принципу соціальної справедливості.	Зменшують обсяги нерозподілених прибутків на підприємствах.
Залежать від фінансових результатів діяльності суб'єктів підприємництва.	Не забезпечують стабільного обсягу їх надходження до бюджетів.
Стимулювання підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств шляхом використання пільгових режимів.	Складний механізм визначення бази оподаткування та можливість ухилення від його сплати.
Можливість регулювання економіки країни за допомогою диференціації відсоткових ставок.	Залежність обсягів надходжень від рівня економічного розвитку регіонів.

Податкова стратегія країни має враховувати інтереси як платників податків, так і держави, беручи до уваги їх потреби та цілі. Підприємець ставить перед собою завдання мінімізувати суму податків, що може бути досягнуто не тільки через розширення

виробництва, а й через зниження витрат на сплату податків та зборів. Першочерговими напрямками податкової політики в Україні повинні стати [10, с. 296–297]:

- формування сприятливих умов для активного розвитку підприємств і галузей економіки;
- розширення сфери діяльності малих підприємств;
- удосконалення балансу між грошовими засобами, якими користуються юридичні та фізичні особи;
- скорочення непрямих податків, підвищення впливу прямих та місцевих податків.

Проте, в сучасних умовах існує чимало негативних аспектів щодо втілення цих стратегій:

- податкова система характеризується значною складністю та непрозорістю;
- нормативно-правова база є складною та недостатньо стабільною, а також характеризується неузгодженістю окремих законодавчих положень;
- нерівномірність розподілу податкового навантаження, яка обумовлена значним обсягом податкових пільг, а також наявністю різних схем ухиляння від сплати податків.

Ці недоліки породжують ряд проблем у податковій системі України, таких як заборгованість у сплаті податків перед бюджетом та державними цільовими фондами, уникнення сплати податків, найбільша частка податкового навантаження покладена на тих, хто дотримується законів щодо сплати податків. Постійні зміни податкового законодавства перешкоджають нормальному функціонуванню підприємств. Система оподаткування має сприяти розвитку інноваційної діяльності, що передбачає зниження податкового тягара, а також посилення захисту осіб, що сплачують податки.

В наш час велику увагу приділяють організації діяльності підприємств, суттєвим елементом якого є податкове планування, що дає змогу підприємствам ефективно керувати своїми податковими обов'язками. Податкове планування – це діяльність з розробки та практичного застосування схем, які дозволяють знизити податковий тиск, це методи і заходи, спрямовані на збільшення коштів, які залишаються в розпорядженні підприємства після сплати належних податків [11, с. 154–155].

Головними завданнями податкового планування є:

- порівняння планових та реальних податкових платежів;
- аналіз податкового тиску та ефективне управління податками;
- планування фінансових потоків із наперед відомими розмірами податків.

Податкове планування на підприємстві ґрунтується на основі:

- інформаційного забезпечення – розуміння і оволодіння податкового законодавства;
- методичного забезпечення – системне та ретельне використання різноманітних методів податкового планування, що враховують унікальні аспекти діяльності підприємства;
- організаційного забезпечення – оптимізація або зменшення суми податкових платежів.

Ключовою частиною фінансового стратегічного планування компанії є податковий менеджмент, який зазвичай охоплює організацію ефективного податкового обліку, контроль над коректністю розрахунків податків, мінімізація обсягу податків в рамках законодавства. Підприємство повинно розробити власну стратегію оподаткування. Впровадження податкового планування та його організаційна підтримка залежить від характеру діяльності підприємства, хоча деякі методи податкового планування є загальнозастосовуваними для всіх підприємств. Податкове планування має забезпечувати правильність сплати податків, їх сплату у відповідний період і мінімізацію сплати податків.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Податкова політика визначається принципами, які спрямовані на створення більш справедливої та ефективної системи оподаткування, а також має керуватися потребами та інтересами всіх учасників ринку. Українська податкова політика має бути націлена на створення сприятливих умов для розвитку підприємств, розширення сфери їхньої діяльності та зменшення непрямих податків. Одним із шляхів вирішення проблем, які стоять перед податковою системою, є впровадження податкового планування на підприємствах, що дозволить підприємству ефективно керувати податковими обов'язками та мінімізувати податковий тиск.

Вивчення впливу податкової політики на фінансову діяльність підприємств в Україні є актуальним та важливим напрямом досліджень. Подальші дослідження цієї теми дозволять краще зрозуміти, як податкові інструменти впливають на результати діяльності підприємств, що сприятиме розробці рекомендацій з удосконалення системи податкових регуляторів діяльності підприємств в Україні.

Список використаних джерел

1. Марущак А. В., Олексій У. О. Науково-нормативні підходи до визначення податкової політики. *Юридичний вісник*. Одеса, 2021. № 1. С. 101–107. URL: <https://hdl.handle.net/11300/18220>.
2. Ревенко О. В. Вплив податкових факторів на результати діяльності підприємства. *Ефективна економіка* [Електронне видання]. 2021. № 8. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26858>.
3. Петрійчук Е. В., Сідельникова Л. П. Податкове регулювання діяльності підприємств. *Обліково-аналітичне забезпечення управління бізнес-процесами підприємства: матеріали всеукр. наук.-практ. інтернет – конф., м. Херсон, 2021*. С. 245–247.
4. Пасентко Т.В. Податкове регулювання фінансової діяльності підприємств. *Ефективна економіка* [Електронне видання]. 2015. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4129>.
5. Ткачук Н. В. Вплив податкового навантаження на діяльність суб'єктів господарювання в умовах реформування фінансової системи України. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк, 2015. № 4. С. 121–128. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echcenu_2015_4_22.
6. Міністерство фінансів України. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
7. Shulha A. A. The tax system and its impact on financial-economic activity of enterprises. *Science and Transport Progress*, 2006, no. 12, 268–271. URL: <https://doi.org/10.15802/stp2006/18886>.

8. Левченко О. Ю., Новосолова О. С. Податок на прибуток підприємств: економічна сутність та роль в економіці. *Формування новітньої парадигми управління публічними та приватними фінансами в Україні* : матеріали IV всеукр. наук.-практ. конф., м. Хмельницький, м. Херсон, 2023. С. 25–30.
9. Яремченко Я. П., Ляшенко Г. П. Сутність прямих податків та їх вплив на економіко-господарську діяльність підприємств. *Modern Research in World Science*: матеріали V міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 2022. 889–895.
10. Пристемський О. С., Логінова А.О. Вплив податкової політики на діяльність підприємств. *Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітні аспекти*: зб. наук. праць за матеріалами III всеукр. наук.-практ. конф., м. Дніпро, 2019. С. 295–299. URL: <http://surl.li/stkzp>
11. Майборода Ю. В. Роль податкового планування на підприємстві. *Інформаційно-аналітичне забезпечення управління фінансово-економічною безпекою держави, регіону, суб'єктів господарювання в умовах COVID-19*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 2021. № 10. С. 154–156.

References

1. Marushchak A. V., Oleksii U. O. (2021) Naukovo-normatyvni pidkhody do vyznachennia podatkovoi polityky. *Yurydychnyi visnyk*, № 1, pp. 101–107. URL: <https://hdl.handle.net/11300/18220> [in Ukrainian].
2. Revenko O. V. (2021) Vplyv podatkovykh faktoriv na rezultaty diialnosti pidpriemstva. *Efektivna ekonomika* [Elektronne vydannia], № 8. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26858> [in Ukrainian].
3. Petriichuk E. V., Sidelnykova L. P. (2021) Podatkove rehuliuвання diialnosti pidpriemstv. *Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia biznesprotsesamy pidpriemstva: materialy vseukr. nauk.-prakt. internet – konf., m. Kherson.*, pp. 245–247. [in Ukrainian].
4. Paitenko T.V. (2015) Podatkove rehuliuвання finansovoi diialnosti pidpriemstv. *Efektivna ekonomika*. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4129> [in Ukrainian].
5. Tkachuk N.V. (2015) Vplyv podatkovoho navantazhennia na diialnist subiektiv hospodariuvannia v umovakh reformuvannia finansovoi systemy Ukrainy. *Ekonomichni chasopys Skhidnoievropeiskoho natsionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrainky*, № 4. pp. 121–128. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echcenu_2015_4_22 [in Ukrainian].
6. Ministerstvo finansiv Ukrainy. [Elektronnyi resurs]. URL: <http://www.minfin.gov.ua>. [in Ukrainian].
7. Shulha A. A. (2006) The tax system and its impact on financial-economic activity of enterprises. *Science and Transport Progress*, no. 12, pp. 268–271. URL: <https://doi.org/10.15802/stp2006/18886> [in English]
8. Levchenko O. Yu., Novosolova O. S. (2023) Podatok na prybutok pidpriemstv: ekonomichna sutnist ta rol v ekonomitsi. *Formuvannia novitnoi paradyhmy upravlinnia publichnymy ta pryvatnymy finansamy v Ukraini* : materialy IV vseukr. nauk.-prakt. konf., m. Khmelnytskyi, m. Kherson, pp. 25–30. [in Ukrainian].
9. Yaremchenko Ya. P., Liashenko H. P. (2022) Sutnist priamykh podatkov ta yikh vplyv na ekonomiko-hospodarsku diialnist pidpriemstv. *Modern Research in World Science: materialy V mizhnar. nauk.-prakt. konf., m. Lviv*, pp. 889–895. [in Ukrainian].
10. Prystemskyi O.S., Lohinova A.O. (2019). Vplyv podatkovoi polityky na diialnist

pidpryiemstv. Suchasni problemy obliku, analizu, audytu y opodatkovannia subiektiv hospodarskoi diialnosti: teoretychni, praktychni ta osvitianski aspekty: zb. nauk. prats za materialamy III vseukr. nauk.-prakt. konf., m. Dnipro, pp. 295–299. URL: <http://surl.li/stkzp> [in Ukrainian].

11. Maiboroda Yu. V. (2021) Rol podatkovoho planuvannia na pidpryiemstvi. Informatsiino-analitychne zabezpechennia upravlinnia finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu derzhavy, rehionu, subiektiv hospodariuvannia v umovakh COVID-19: materialy mizhnar. nauk.-prakt. Konf, № 10. pp. 154–156. [in Ukrainian].

ANALYSIS OF THE TAX POLICY INFLUENCE ON THE FINANCIAL ACTIVITY OF ENTERPRISES IN UKRAINE

Yuriy Maksymets, Roksolana Dub, Bohdanna Kosovych

*Ivan Franko National University of Lviv,
18 Svoboda Ave., Lviv, 79008,*

e-mail: yuriy.maksymets@lnu.edu.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9693-4147>

e-mail: roksolana.dub@lnu.edu.ua; ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-1272-9905>

e-mail: bogdanna_k@ukr.net; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4760-3098>

Abstract. The article aims to clarify the role of tax policy in shaping the financial environment of enterprises in Ukraine. The research was carried out using a comparative method, a statistical method, and a structural analysis, which allows obtaining results that confirm important dependencies in the field under study. The article analyzes the structure of tax revenues of the state budget of Ukraine in recent years. Also, it establishes how income tax, VAT, excise tax and other mandatory payments affect the economic activity of enterprises to determine the key problems and challenges of the tax system and develop recommendations for its improvement. The paper examines the relationship between tax regulation of the financial activities of enterprises and international financial flows. An analysis of the key principles and tools of tax regulation was carried out. Based on the conducted analysis, valuable recommendations were provided for the optimization and improvement of tax policy, which will not only strengthen and stimulate the financial activities of enterprises but also improve the efficiency of business development and the economy of Ukraine as a whole, contributing to sustainable growth and competitiveness at various levels, since the improvement of tax policy is a necessary condition for stimulating economic development and increasing business competitiveness in Ukraine.

Keywords: tax policy, financial activity, tax revenues, tax structure, tax planning, direct and indirect taxes.

Стаття надійшла до редакції 21.04.2024

Прийнята до друку 01.07.2024